

виявляє свої емоції та керує емоційною сферою на основі прийняття рішень.

Для діагностики соціального інтелекту ми використали тест соціального інтелекту Дж. Гілфорда.

Вибірку дослідження склали 50 осіб, що є студентами 1 і 2 курсу бакалаврату Дніпровського державного університету внутрішніх справ спеціальності 053 Психологія, з них 44 особи жіночої статі (88%) та 6 осіб чоловічої статі (12%).

За результатами проведеного дослідження було виявлено найбільш значущі кореляційні зв'язки між рівнем комунікативної компетентності та соціальним інтелектом. Зокрема, встановлено зв'язки між рівнем комунікативних здібностей і рівнем емпатії, рівнем управління власними емоціями, усвідомленням власних почуттів та емоцій.

Математико-статистичний аналіз було проведено зі застосуванням коефіцієнта рангової кореляції Спірмена.

Результатом слугувало підтвердження трьох висунутих емпіричних гіпотез, друга гіпотеза була підтверджена частково, п'ята гіпотеза була спростована, які підтвердили концептуальну гіпотезу про те, що існує зв'язок між рівнем комунікативної компетентності та рівнем сформованості соціального інтелекту у студентів-психологів.

1. Волкова Н. П. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів до професійно-педагогічної комунікації: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Луганськ, 2006. 37 с.

2. Лупак Н. М. Теорія і практика формування комунікативної компетентності майбутніх учителів мистецьких спеціальностей на засадах інтермедіальної технології: автореф. дис. ... д-ра пед. наук. Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка. Тернопіль, 2024. 25 с.

3. Bar-On R. Emotional and social intelligence: Insights from the Emotional Quotient Inventory. In R. Bar-On, J. D. A. Parker (eds.). The handbook of emotional intelligence: Theory, development, assessment, and application at home, school, and in the workplace. 2000. P. 363–388.

Наталія ЛИПОВСЬКА

доцент кафедри
адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
доктор наук з державного
управління, професор

<https://orcid.org/0000-0002-9288-4733>

УКРАЇНЬСЬКА ПАСІОНАРНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сьогодні, як і в 2022 році, рівень загрози втрати Україною державного суверенітету є безпрецедентним. За таких умов основною нашою зброєю може стати, як завжди у темні часи, українська пасіонарність, незламність та консолідація. Згідно з концепцією пасіонарності [1], кожен етнос у процесі свого розвитку проходить кілька фаз. Це фаза підйому, акматична фаза, занепад, інерція і затемнення. Далі настає меморіальна фаза з її різновидами: регенераційною і реліктовою, що в кінцевому рахунку призводять до фази гомеостазу. Головним фактором переходу етносу з однієї фази до іншої є положення і кількість пасіонарних особистостей. З плином часу культурний і політичний потенціал етносу вичерпується, і він поглинається іншим, більш сильним етносом, або впадає в дифузю і втрачає свою ідентичність. На щастя, імпульси пасіонарності, на думку Л. Гумільова, виникають частіше, ніж «завершальні фази етногенезу», через що людство досі населяє Землю. Якщо перші етапи етногенезу протікають несвідомо, то вже на стадії розпаду люди можуть взяти етногенез під свій свідомий контроль: орієнтуватися на більш пристрасні цілі і не допускати затемнення і гомеостазу]. Вищесказане можна підсумувати так: на думку авторів теорії пасіонарності, в основі процесу розвитку етносу лежать пасіонарні спади і напруженості.

У період наростання напруженості пасіонарності, коли стає все більше людей з високим ступенем пасіонарності, їх позиції та ідеї стають більш потужними і гучними в

рамках свого суспільства, етнос зазнає трансформацій, настають переломні моменти в історії, відбувається перехід на новий етап розвитку суспільств. Коли починається спад пасіонарності, що характеризується тим, що кількість пасіонаріїв зменшується і в складі суспільства починають переважати не пасіонарні люди, етнос вбудовує в процес своєї життєдіяльності зміни, що відбулися в ньому, як би «відпочиває» від нововведень, і розвиває закладені раніше інновації. Найнебезпечнішим моментом для цілісності етносу є максимальне зниження пасіонарності, ситуація, коли пасіонаріїв дуже мало, і суспільство протистоїть їм, пригнічуючи їх активність своєю інертною масою. Цей період затемнення, загрожує етносу різними нещастями, аж до повного знищення або розчинення в іншому, більш сильному етносі. На наш погляд, останнім часом ми усвідомили цю загрозу. Втративши значну кількість пасіонаріїв на фронті, що природно, адже пасіонарії завжди попереду, в зоні максимальної небезпеки, певна частина суспільства відчула «втому» і здатна погодитись на «припинення вогню», що активно просувається передусім агентами ворожої пропаганди. Цей етап неминучий, але в наших силах зробити його якомога коротшим, ніби він був перехідною межею між попереднім етапом і новим сплеском пасіонарності, ознаки якого вже почалися проявлятися в суспільній реакції на контраверсійні заяви деяких зарубіжних лідерів. Потрібно пам'ятати, що під пасіонарністю як характеристикою окремого індивіда або групи осіб часто розуміють характеристику, що визначає їх здатність до надзусиль, надмірної напруги і водночас, потребу в самоактуалізації, здатність змінювати навколишнє середовище і себе, потребу в подоланні труднощів.

Пасіонарії – це люди зі значним переважанням виражених соціальних та (або) ідеальних потреб над біологічними (життєвими). Сильно виражена пасіонарність визначає в структурі особистості креативність, готовність до жертв і надзусиль заради ідеї та ідеалу, потребу і здатність змінювати світ і особливо своє оточення. Чітко сформована ідея розуміється таким індивідом як першочергова мета, домінуюча потреба і підштовхує його до цілеспрямованої діяльності. Таке розуміння висуває на перший план не придушення біологічних потреб у людей з пасіонарністю, а існування групи більш значущих для особистості потреб, разом із цими потребами. Лідирують серед них для пасіонаріїв наступні: їх прагнення до активності, їх «підвищена тяга до дії», а також потреба в цілеспрямованій діяльності, що завжди призводить до зміни навколишнього середовища, соціального або природного. Слабо виражена пасіонарність характеризується поведінкою, за якої її носій буде знаходитися в рівновазі з навколишнім середовищем. Про цих людей у нашому суспільстві вже сформувалась узагальнююча назва: «яка різниця». Ці люди швидко пристосовуються до навколишнього середовища, не проявляючи підвищеної енергійності, характерної для пасіонаріїв. Вони також виконують важливу функцію в етносі, вони складають більшу його частину, відтворюють його, зберігають стабільність, накопичують матеріальні цінності, виробляючи їх за вже існуючими зразками. Такі люди не відчувають потреби в пасіонаріях, поки не відчувають зовнішню загрозу. Патріотизм як любов до традицій національного минулого, пов'язана з самопожертвою, що демонструють пасіонарні люди, змінюється «наталізмом» у гармонійних людей, любов'ю до природи.

Отже, на сьогодні актуалізується потреба згуртуватися навколо пасіонаріїв, продемонструвати єдність та стійкість, щоб запобігти знищенню української держави.

1. Лев Гумільов. Етногенез, біосфера і свідомість. Пасіонарна теорія етногенезу. URL : <https://7promeniv.com.ua/naukovi-doslidzhennia-v-metodolohichni-pidkhody/75-yedyne-pole-humanitarnyi-pidkhd/34-lev-humilov-etnohenez-biosfera-i-svidomist.html>